

TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU MUHASEBE UYGULAMALARI VE BUNLARIN TÜRKİYE MUHASEBE/FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Ali HÜSEYİN**

Araştırma Makalesi/Research Article

Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi
Eylül 2023, 25(3), 399-418

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Türkiye'deki mevduat/katılım fonu sigortacılığı, banka çözümlene, kayyumluk ve tasarruf finansmanı şirketlerinin tasfiyesi görevlerini yürütmekte olan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun (TMSF) muhasebe uygulamalarının Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına (TMS/TFRS) uygunluğunun ortaya konulmasıdır. Bu çerçevede TMSF'nin 2021 yılına ait faaliyet raporunda yer alan finansal tablolar ve dipnotlar incelenmiş ve yayınlanmış standartlar penceresinden değerlendirilmiştir. Yapılan incelemelerin sonucunda TMSF'de kullanılan muhasebe uygulamalarının, bağlı ortaklıkların konsolidasyona tabi tutulmaması, menkul kıymetlerin öngörüldüğü şekilde sınıflandırılıp raporlanmaması ve finansal tablo setinin tam ve eksiksiz bir şekilde yayınlanmaması gibi hususlarda TMS/TFRS'lere uyum sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

JEL Sınıflandırması: M40, M41, G21

* Makale Geliş Tarihi (Date of Submission): 10.01.2023; Makale Kabul Tarihi (Date of Acceptance):14.08.2023
Bu çalışma, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF)'deki "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve TMSF Uygulaması" başlıklı uzmanlık tezinden türetilmiştir.

**Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), Fon Uzmanı, alihuseyiniletisim@gmail.com, orcid.org/0000-0002-4825-9228

Atıf (Citation): Hüseyin, A. (2023). Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Muhasebe Uygulamaları ve Bunların Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Açısından Değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 25(3), 399-418. <https://doi.org/10.31460/mbdd.1231921>

ACCOUNTING POLICIES OF SAVINGS DEPOSIT INSURANCE FUND OF TURKEY AND THEIR EVALUATION IN TERMS OF TURKISH ACCOUNTING AND FINANCIAL REPORTING STANDARDS (TMS/TFRS)

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the compliance of the accounting practices of the Savings Deposit Insurance Fund of Turkey (SDIF), which carries out bank resolution, trusteeship and liquidation services, with the generally accepted Turkish Financial Reporting Standards (TFRSs). In this context, the financial statements and footnotes in SDIF's 2021 activity report are evaluated from the perspective of published standards. It is concluded that the accounting practices used by SDIF do not comply with the TFRSs in terms of non-consolidation of subsidiaries, incorrect classification and reporting of securities, and failure to publish a complete set of financial statements.

Keywords: Turkish Financial Reporting Standards, Savings Deposit Insurance Fund of Turkey

JEL Classification: M40, M41, G21

EXTENDED SUMMARY

PURPOSE AND MOTIVATION

The objective of this study is to examine whether the accounting policies and financial statements of the SDIF, which carries out deposit insurance and bank resolution activities in Turkey, are in compliance with Turkish Financial Reporting Standards (TMS/TFRSs). Although TMS/TFRSs are generally used by for-profit enterprises, non-profit public institutions also prepare their financial statements by taking these standards into account. Institutions that carry out tasks in parallel with the SDIF in other countries also use the International Financial Reporting Standards (IAS/IFRSs), the international equivalent of TMS/TFRS, in recording and reporting their financial transactions.

METHODOLOGY

An institution integrating their financial statements with TMS/TFRS states this compliance transparently and fully in the footnotes to financial statements. According to TMS 1, Presentation of Financial Statements standard, unless the financial statements comply with TMS/TFRS in all its articles, one cannot state that financial statements are in compliance with TMS/TFRS. Therefore, the SDIF's accounting practices that are incompatible with the TMS/TFRS are also included within the scope of this research. In this research, the financial statements and footnotes in the SDIF's 2021 annual report are evaluated in terms of the TFRS 2023 set approved by the Public Oversight, Accounting and Auditing Standards Authority. In addition, in order to analyze the accounting practices from a historical

perspective, the annual reports published by the SDIF, the independent audit reports published by the Turkish Court of Accounts and the independent audit firm are also reviewed. The most important principle in TFRS is compliance with the standards as a whole. Hence, the main hypothesis of the research is that the financial statements and footnotes in the annual report published by SDIF in 2021 comply with TFRS standards.

RESULTS AND DISCUSSION

When the annual report and footnotes published in 2021 are examined, it is observed that they do not comply with various TFRSs. There is no consolidation in the reporting of the subsidiaries owned by the SDIF, and standard TFRS 10 contradicts the standard for the preparation of consolidated financial statements. Furthermore, it is seen that securities, which constitute approximately 65% of the SDIF's assets, are not reported in accordance with the relevant standards. There are lawsuits filed against SDIF for its current activities. Reporting on these cases is followed in off-balance sheet accounts. In addition, deposit/participation fund accounts opened in Turkish banks within the scope of deposit insurance activities are covered by insurance up to 400,000 Turkish Liras. In case any bank fails to fulfill its obligations, the SDIF makes payments to the depositors from its own assets up to the limit covered by insurance. Therefore, the SDIF needs to set aside provisions for possible cash outflows in accordance with TFRS within a certain modeling framework. The SDIF depreciates its tangible and intangible assets at the rate of 20% on an annual basis using the normal method. The SDIF should determine the depreciation rate by taking into account the economic and useful lives of the assets, rather than allocating 20% depreciation according to the nature of the fixed assets it owns. When the SDIF's annual report for 2021 is examined, it is observed that the Other Comprehensive Income Statement, Cash Flow Statement and Statement of Changes in Equity are not included in the set of financial statements included in the TMS 1 Financial Statements Presentation Standard. It is also observed that some of the firms in the disposal group have been in this group for more than 1 year and this is in violation of TFRS 5, non-current assets held for sale and discontinued operations. Finally, the method used by the SDIF to allocate provisions for financial instruments in the 2021 Financial Position Statement is not in compliance with the concepts of expected credit loss and lifetime expected credit loss in the relevant standards.

CONCLUSION AND IMPLICATIONS

When the annual reports of organizations such as Canada Deposit Insurance Corporation, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia, Albanian Deposit Insurance Agency, which carry out co-operation with the SDIF, are examined, it is seen that their financial statements and footnotes comply with IFRS. As can be seen, not only profit-making enterprises but also non-profit organizations report their financial reports in accordance with IFRS. As a developing country, our financial system is followed closely by international investors, and compliance of the financial reports of the SDIF, one of the important

institutions of our financial system, with TFRS will undoubtedly increase comparability. Therefore, it is of great importance that the SDIF, which is one of the actors of the new financial center to be established in Istanbul, carries out its financial reporting activities in accordance with international standards. In order to fulfill this goal, it will help it to integrate into the financial world by revising the accounting regulations that have been accepted many years ago and create a structure compatible with TFRS. The results of this study should not be interpreted only in terms of TMSF. In future research, the scope will be expanded and such comparisons of standards with the accounting practices of other public institutions similar to SDIF in the financial markets will contribute to the institutions themselves and the literature.

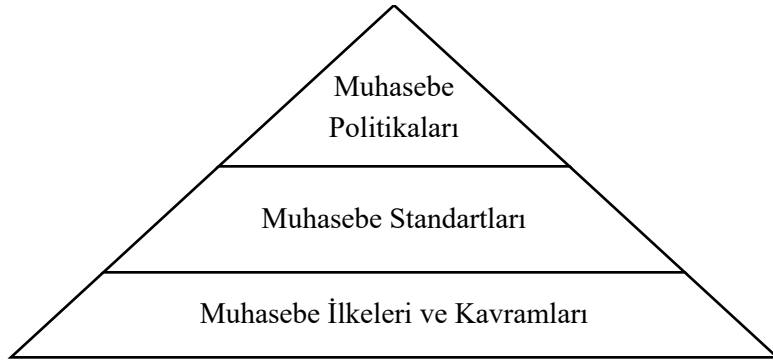
1. GİRİŞ

Bir organizasyonun gerek finansal performansının diğer kurum/kuruluşlar ile kıyaslanabilmesi gerekse farklı dönemlerdeki kendi finansal gelişiminin karşılaştırılabilmesi için genel kabul görmüş muhasebe standartlarına duyulan ihtiyaç sebebiyle Uluslararası Muhasebe Standartları ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UMS/UFRS) geliştirilmiştir. Türkiye’de mevduat/katılım fonu sigortacılığı, yükümlülüklerini yerine getiremeyen bankaların ve tasarruf finansmanı şirketlerinin çözümlenmesi ve kanuni olarak verilen yetki çerçevesinde ilgili şirketlerde kayyumluk görevini yürütmekte olan Türkiye Mevduat Sigorta Fonu (TMSF), diğer kamu kurumlarından farklı bir yapıya sahiptir. TMSF, görevlerini yerine getirirken kabul edilen TMSF Hesap Planı ve Açıklamalar ile TMSF Muhasebe Yönergesi düzenlemeleri çerçevesinde muhasebe işlemlerini kayıt altına alarak raporlamaktadır. TMSF ile benzer görevler yürüten diğer ülkelerdeki kurumların (Kanada Mevduat Sigorta Kurumu, Malezya Mevduat Sigorta Kurumu, Arnavut Mevduat Sigorta Acentesi vb.) Dünyada kabul görmüş olan muhasebe ve raporlama standartlarını baz alarak finansal raporlama yaptıkları görülmektedir. Bu çalışmada TMSF’nin mali düzenlemelerinin uluslararası alanda en çok kullanılan standart seti olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Türkiye’deki izdüşümü olan Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na (TFRS) uygunluğu araştırılmıştır. Kamu kuruluşlarının mali tablolarının UFRS ile uyumlu olup olmamasına yönelik uluslararası literatürde çalışmalar yer almasına karşın ulusal literatürde bu bağlamda herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla araştırmanın ulusal literatüre önemli bir katkı sağlayacağı ve gelecekte bu konuyu çalışmak isteyen araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir.

2. ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI / ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI (UMS/UFRS) VE TÜRKİYE'YE YANSIMALARI

Muhasebe, mali nitelikte olup ekonomik sonuç doğuran işlemleri ve olayları para birimi ile göstererek belgeler doğrultusunda kaydeden, sınıflandıran, bunları mali tablolara ve finansal raporlara dönüştürüp taraflara ileten bir bilgi sistemidir. Ayrıca muhasebe bir işletmenin mevcut mali yapısını ve faaliyetlerini gerçeğe uygun olarak yansıtmayı da hedefleyen bir sistemdir (Çelik, 2003).

Muhasebe standartları ise Şekil 1'de görüleceği üzere muhasebenin temel ilke ve kavramlarına dayanarak muhasebe politikalarını yol gösteren ve mali tabloların hazırlanmasını sistematik hale getiren kurallar bütünüdür.

Şekil 1. Muhasebe Standartlarının Yeri

Kaynak: Kiracı, M. ve Köse T, (2002).

Muhasebe standartları, bir organizasyonun finansal performansının farklı dönemler ile karşılaştırılmasında ve işletmenin geleceği ile ilgili önemli olan kararların alınmasında yarar sağlayabileceği gibi işletmenin performansının faaliyette bulunduğu sektördeki diğer işletmelerin tablolarına bakarak analiz edilmesine de katkı sağlar (Ataman & Akay, 2004).

Muhasebe standartları, ekonomik birimlerce oluşturularak finansal seçimlerde kullanılacak bilgilerin standart yapıda düzenlenmesini ve sunulmasını sağlar. Yani muhasebe uygulamalarının belirli bir düzene uymak zorunda olması gerekliliğinden dolayı muhasebe tanımı ve prensiplerinden yola çıkılarak standartlar geliştirilmiştir. Esasında ilgili standartların muhasebe uygulamalarına rehberlik ederek finansal tabloların hazırlanması konusunda bir düzen getirmesi amaçlanmaktadır (Kieso ve diğerleri, 2013).

Uluslararası Muhasebe Standartlarının oluşturulmasına ilişkin müzakereler, 1960'lı yıllarda başlamış ve bu sorunun bir komisyon tarafından yönetilmesine ilişkin çözümler 1972 yılında Sidney'de gerçekleştirilen 10. Uluslararası Muhasebeciler Kongresinde ele alınmıştır (Aysan, 2008).

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (International Accounting Standards Committee-IASC), 29 Haziran 1973 senesinde çeşitli ülkelerdeki muhasebe örgütleri tarafından yaygın olarak tercih edilen

muhasebe standartları oluşturmak amacıyla merkezi Londra’da olmak üzere kurulmuştur. IASC, ilk standardını 1975 yılında yayınlamış ve 2000 yılına kadar “Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS)” adı altında çeşitli konularda standartlar yayınlamaya devam etmiştir. Yayımlanan bazı standartlarda ilerleyen yıllarda çeşitli revizyonlar yapılmıştır (Zeff, 2012). Türkiye’de faaliyet gösteren Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD) ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) de IASC üyesi olmuşlardır (Yücel, 1997).

Yayımlanan standartlara bakıldığında IASC’nin uygulamada en fazla farklılığın olduğu konular üzerine yoğunlaştığı ve gelişmiş ülkelerde kullanılmakta olan muhasebe standartlarından faydalanarak fazla detaya girmeden standartları oluşturduğu görülmektedir. Bu durum da şüphesiz standartların genel kabul görme yeteneğini arttırmıştır (Çiftçi, 1997).

IASC, uluslararası standartların oluşturulmasında ve yayınlanmasında ciddi sorumluluklar almış olmasına rağmen mali piyasalarda bu standartların kullanılmasına yönelik ortam oluşmadığından ve IASC’nin yeterli yaptırım gücüne sahip olmamasından yeniden yapılanmaya gidilmesi yönünde bir ihtiyaç ortaya çıkmıştır. Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (International Federation of Accountants-IFAC)’nin birimi gibi faaliyet gösteren IASC, 24 Mayıs 2000’de Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu’nun katılımıyla Edingburgh’da gerçekleştirilen Genel Kurul Toplantısı’nda bağımsız bir kurum haline gelmiş ve yeni kurumun ismi Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board-IASB) olmuştur. Böylece 1 Nisan 2001 tarihinden itibaren muhasebe standartlarını ve taslakları geliştirmek ve yayınlamak görevi IASB tarafından yürütülmektedir (Botzem & Quack, 2009).

Dünyada yaşanan muhasebe skandalları (Enron, Parmalat, Dotcom vs) sonucunda Amerika Birleşik Devletleri Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ile UMS/UFRS’lerin uyumlaştırılması uğraşları 2002 yılında Norwalk Anlaşması ile başlamış ve ilerleyen zamanda ortak çeşitli düzenlemeler yapılarak bu uyumlaştırma hız kazandırılmıştır (Hughes ve diğerleri, 2017).

2000 yılında Avrupa Birliği Komisyonu’nca hazırlanan “Finansal Raporlama Stratejisi”ni yürürlüğe koymak için Avrupa Birliği, 19 Temmuz 2002 tarihli kararı ile birliğe üye olan ülkelerdeki düzenlenmiş piyasalarda işlem gören tüm şirketlerin 1 Ocak 2005 sonrasında konsolide finansal tablolarında UMS/UFRS’ye bağlı olmalarını gerektiren bir muhasebe düzenlemesini onaylamıştır (Guggiola, 2010).

Günümüzde yaklaşık 145 ülkede faaliyet gösteren halka açık işletmelerin ve/veya finansal kuruluşların muhasebe uygulamalarının UMS/UFRS’ye uyumu zorunludur ve ayrıca 13 ülkede de bu uyum isteğe bağlıdır (IFRS, 2022).

Bunun yanında UMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu standardında; standartlarda kâr amaçlı işletmelere uygun bir muhasebe dili kullanıldığı için bu standardı kullanmayı planlayan özel sektör/

kamu sektöründeki kâr amacı olmayan kurumların, finansal tablolardaki bazı kalemleri ve finansal tablolar için kullanılan kavramları revize etme gereksinimi duyabileceğinden bahsedilmektedir. Dünyada gerek özel gerekse kamu sektöründe kâr amacı gütmeyen birçok kuruluşun herhangi bir zorunluluk olmasa bile UMS/UFRS'ye uygun bir şekilde finansal tablo setlerini oluşturdukları görülmektedir.

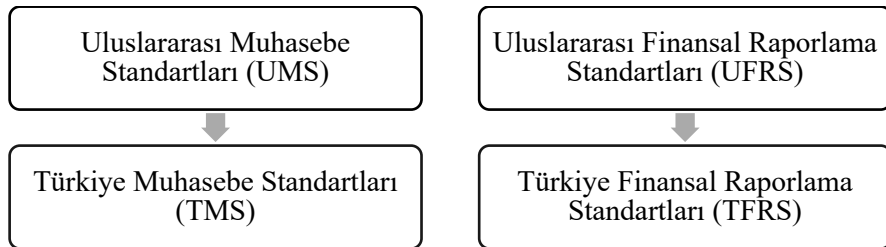
Türkiye'de muhasebe uygulamalarına yaygın olarak Türk Ticaret Kanunu ile Vergi Usul Kanunu'ndaki hükümlerin yol gösterdiğini, ancak hükümlerin gereksinime yanıt vermediği durumlarda, yasal statüye sahip olan kuruluşların kendi yetki alanlarına giren işletmeler için farklı düzenlemeleri hayata geçirdiği gözlenmektedir. Türkiye'de uluslararası muhasebe standartları ilk defa Muhasebe Enstitüsü Dergisinde yayınlanmıştır. Şekil 2'de de görüleceği üzere günümüze gelene kadar söz konusu standartları çevirip yayınlama görevini birçok kurum üstlenmiş ve hali hazırda bu görev 2011 yılında kurulan Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) aracılığıyla yerine getirilmektedir.

Şekil 2. Türkiye'de Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarını Yayınlayan Kuruluşlar

Kaynak: Yünlü, M. (2020).

KGK, IASB tarafından yayınlanan standartları Türkçe'ye çevirerek yayınlamaktadır.

Şekil 3. Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ile İlgili Düzenlemeleri

2003 yılında Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), 33 adet uluslararası muhasebe standardını temel alan “Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ”i yayınlamıştır. SPK, halka açık

işletmelere 2005 yılından itibaren Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)'na göre raporlama yapma zorunluluğu getirmiştir. 2004 yılında Sigorta Denetleme Kurulu sigorta şirketlerinin muhasebe kayıtlarının TMS/TFRS'ye uygun olmasını kararlaştıran Sigortacılık Muhasebe Sistemi Yönetmeliği yayınlamıştır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) da Kasım 2006'da TMS ve TFRS'lere uyumu zorunlu kılan düzenlemeler yapmıştır. Bunun yanında belirli ölçülerdeki işletmelere TMS ve TFRS'leri uygulama yükümlülükleri getiren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Hâlihazırda kullanılmakta olan Türkiye muhasebe ve finansal raporlama seti, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, Türkiye Muhasebe Standartları (25 adet), Türkiye Muhasebe Standartları Yorumları (4 adet), Türkiye Finansal Raporlama Standartları (16 adet) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları (15 adet)'ndan oluşmaktadır (Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, 2022).

3. TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU (TMSF) VE TMSF'NİN MUHASEBE DÜZENLEMELERİ

TMSF, 1983 yılında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) çatısı altında tasarruf mevduatını sigorta etmek amacıyla kurulmuştur (70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname). 1994 yılında ortaya çıkan finansal krizin neticesinde, TMSF'nin sorumlulukları genişletilerek bankaların mali bünyelerini sağlamlaştırma ve gerekirse yeniden yapılandırma görevi de TMSF'ye verilmiştir (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2011).

1999 yılında finansal piyasalardaki denetim süreçlerinin artırılması ile bağımsız karar mercilerine sahip olmalarına ilişkin kurallar uyarınca kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerk bir yapıda olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) kurulmuş ve TMSF'nin temsil ve idaresi BDDK'ya verilmiştir (4389 sayılı Kanun). BDDK'nın kuruluşunun ardından Türkiye'de yaşanan finansal kriz neticesinde 25 banka yükümlülüklerini yerine getirememesi sebebiyle TMSF'ye devredilmiştir. 2003 yılında ise TMSF çıkarılan bir kanun ile özerk bir konuma gelmiştir (5020 sayılı Kanun).

2005 yılında uygulanmaya başlanan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu vasıtasıyla TMSF'nin sorumluluk alanları artırılmış, geçmiş uygulamalara göre BDDK tarafından belirlenen sigortaya tabi mevduatın içeriği ile miktarını belirleme hakkı TMSF'nin sorumluluğuna verilmiştir. Risk esaslı sigorta priminin tarifesini, tahsil zamanını ve şeklini belirleme yetkileri de yine TMSF'ye verilmiştir. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun getirdiği bir diğer özellik ise katılım bankaları nezdinde açılan gerçek kişilere ait katılım fonlarının da TMSF'nin güvencesine verilmesidir. Bireylere ait mevduat ve katılım

fonlarına ek olarak 2022 yılında yapılan düzenleme ile ticari mevduat ve katılım fonları da sigorta kapsamına alınmıştır (27.08.2022 tarih ve 31936 sayılı Resmi Gazete).

Ayrıca, Türkiye’de 15.07.2016 tarihinde meydana gelen darbe teşebbüsü sonucu ilan edilen olağanüstü hal neticesinde terör örgütleri ile ilişkisi bulunan işletmelerdeki kayyımlik sorumluluğunun ve haklarının TMSF’ye devredilmesine karar verilmiştir (674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname). Bunun yanında, BDDK’nın yaptığı denetimler sonucunda tasfiyelerine karar verilen tasarruf finansmanı şirketlerinin (TFŞ) tasfiye süreçlerinin gerçekleştirilmesi görevi de TMSF’ye verilmiştir (7333 sayılı Kanun).

Tarihsel gelişimden de anlaşılacağı üzere, TMSF temelde dört görev üstlenmiştir:

- Mevduat Sigortacılığı; bankalar nezdindeki mevduatın ve katılım fonlarının sigortalanmasına ilişkin politikaların belirlenmesi ve sektör/banka risklerinin izlenmesi,
- Bankaların Çözülmesi; BDDK’nın, sorunlu bir bankanın faaliyet iznini kaldırması veya bankanın temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimini TMSF’ye devretmesi ile başlayan çözümleme işlemlerinin gerçekleştirilmesi,
- Kayyımlik Görevi; yasal düzenlemeler neticesinde mahkeme kararıyla yönetimi veya denetimi devredilen şirketlerin/varlıkların yönetilmesi ve
- Tasarruf Finansmanı Şirketlerinin Tasfiyesi; yükümlülüklerini yerine getiremeyen TFŞ’lerin tasfiye işlemlerinin yürütülmesidir.

TMSF, yukarıda sayılan görevleri ile ilgili gerçekleştireceği muhasebe işlemlerinde 2005 yılında kabul edilen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Muhasebe Yönergesi ile 2001 yılında kabul edilen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Hesap Planı ve Açıklamaları’nı dikkate almaktadır (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2022).

TMSF’nin TCMB bünyesinde yer aldığı dönemde 2 Ocak 1984 tarihinden itibaren kullanılmak üzere Amerikan Usulü Muhasebe Defteri oluşturulmuş ve buna bağlı olarak da muhasebe hesap planı hazırlanmıştır (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 1985). TMSF’nin faaliyet sonuçlarının sağlıklı ve güvenilir bir biçimde bilgisayar ortamında muhasebeleştirilmesini sağlamak ve üstlendiği risklerin bankalar düzeyinde izlenmesine olanak vermek amacıyla 1994 yılında yeni bir hesap planı hazırlanması konusunda çalışmalara başlanmış ve Gazi Üniversitesi öğretim üyelerinin iş birliğiyle yeni bir hesap planı hazırlanmıştır (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 1996). TMSF’nin görev ve faaliyetlerinde ve yapılanmasında meydana gelen değişiklikler ve kaydedilen gelişmeler mevcut hesap planının gözden geçirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu çerçevede hesap planında revizyon yapılmasına ilişkin çalışmalar sonucunda 2001 yılında “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Hesap Planı ve Açıklaması” kabul edilmiş

olup halihazırda da bu hesap planı kullanılmaya devam edilmektedir (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2003).

03.08.2001 tarih ve 24482 sayılı Resmi Gazete’de yer alan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Yönetmeliği’nin 57. maddesinde; TMSF’nin muhasebe ve kayıtlarının TMSF Fon Kurulu’nca tespit edilecek yönergeye uygun olarak tutulacağı hüküm altına alınmıştır. Söz konusu düzenlemeye istinaden “Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Muhasebe Yönergesi” onaylanarak yürürlüğe konulmuştur (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2003). Mevcut Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Muhasebe Yönergesi’nde 2002 ve 2003 yılları içerisinde belli ölçüde uluslararası muhasebe uygulamalarıyla paralel hale getirilmesi amacıyla güncellemeler yapılmış (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2004) olsa da zaman içerisinde duyulan ihtiyaçları karşılamadığı için 2005 yılında yürürlükten kaldırılarak aynı isimde yeni bir düzenleme kabul edilmiştir.

4. LİTERATÜR TARAMASI

UMS/UFRS temel olarak kâr amacı güden işletmelerin kullanması amacıyla düzenlenmiştir. Fakat yıllar itibarıyla söz konusu standartları benimseyen ülkelerin artmasına paralel olarak bazı ülkelerde özel sektörde yer alan şirketlerin yanında İsviçre Finansal Piyasa Denetleme Kurumu ve Kanada Mevduat Sigorta Kurumu (Canada Deposit Insurance Corporation) gibi kamu sektörü kuruluşlarının da UMS/UFRS’leri kullanmaya başladığı görülmektedir. Kamu kesiminde finansal raporlamalarını UFRS’lere uygun düzenleyen ülke sayısının az olmasından dolayı bu konudaki literatür de henüz istenilen seviyelerde değildir. Literatürde yer alan ilgili bazı çalışmalar aşağıdaki gibidir:

Trewavas ve diğerleri, (2012), Yeni Zelanda’da kamu sektörünün mali tablolarının 2007 yılından itibaren UFRS düzenlemelerine uyumlu hale gelmesinin finansal sonuçlarına etkisini araştırmıştır. Bu araştırmada altı farklı alanda (merkezi hükümet, sağlık, yükseköğretim, iktisadi teşebbüsler, yerel hükümet, kraliyet kuruluşları) toplam 275 kamu girişiminin verileri araştırmaya konu edilmiş ve kamu kuruluşlarının aktifleri, yükümlülükleri, özkaynakları, gelirleri, giderleri ve net kârı karşılaştırmalı olarak bağımlı örneklem t-testi ile kıyaslanmıştır. Araştırma sonucunda UFRS’ye geçişin kamu kuruluşlarının yükümlülüklerinde ciddi bir artışa ve özkaynaklarında ise azalışa yol açtığı sonucuna ulaşılmış ve kamu kuruluşlarının UFRS sonrası raporlama uygulamalarının etkin ve verimli olduğu belirtilmiştir.

Rixon ve Faseruk (2009), Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın kamu sektöründeki Kanadalı İşçiler Tazminat Kurulu’na uygulanması neticesinde bu kurumun finansal pozisyonunun ve önemli performans göstergeleri aracılığıyla paydaşlarına hesap verme sorumluluğunun nasıl etkilendiğini araştırmıştır. Bu bağlamda 12 farklı bölgede faaliyet gösteren bu kuruluşun her bölge için

2003 ve 2004 yıllarına ait finansal durum tablolarındaki ve yıllık faaliyet raporlarındaki verileri kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre Kanadalı İşçiler Tazminatı Kurulu'nun farklı bölgelerde faaliyet göstermesi nedeniyle mali verilerin kıyaslanabilirliği azalmıştır. Bununla birlikte menkul kıymetlerin değerindeki değişmelerin finansal tablolara aynı ölçüde yansıtılmadığı çalışmanın diğer sonuçları arasında yer almaktadır.

Conolly ve Wall (2013), Birleşik Krallık'taki kamu sektörünün finansal raporlamalarını UFRS'ye uygun hale getirmesine yönelik alınan kararın ardından, Kuzey İrlanda, İskoçya ve Galler'deki kamu sektörünün finansal bilgilerinin nasıl UFRS'ye uyumlu hale getirildiğini ve bu değişimin faydasının olup olmadığı araştırmışlardır. Araştırmada, yayınlanan içeriklerin analizi, literatür taraması ve bu değişimi yaşayan insanlara yapılan online anketler veri olarak kullanılmıştır. Çalışma sonucunda kamu kesiminde yöneticilerin bu değişime yeterli zaman ayırmadığı, bu değişimin bütçe yapımına ve bütçeye ilişkin karar alıcılara katkı sağlamadığı ve kamu kesimin şeffaflığını, verimliliğini ve güvenilirliğini arttırdığına dair istatistiki olarak bir bulguya rastlanmadığı belirtilmiştir. Fakat kamu kesimi tarafından yıllık olarak düzenlenen finansal raporlarda artış yaşandığı ve bu durumun da iç ve dış kullanıcılar açısından ekstra değer yarattığı ifade edilmiştir. Bu çalışmada UFRS setinin kamu kesimi için uygun olmadığı ve kamu kesimi için ayrı bir standartlar setinin yayınlanması gerektiğine ilişkin sonuca ulaşılmıştır.

Barton (2005), özel sektör ile kamu sektörünün muhasebe açısından farklılıklarını ele alarak Avustralya'daki kamu sektöründe muhasebe standartlarının kullanılmasının sonuçlarını araştırmıştır. Araştırmada, kamu sektörünün özel sektörden yapı itibarıyla farklı olduğu gerekçesiyle tek bir muhasebe standartları setinin uygulanması yerine kamu sektörüne has nitelikler içerecek bir şekilde kamu muhasebe standartları oluşturulması ve uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, ele alınan çalışmalardan kamu kesiminin UFRS'ye uygun olarak finansal raporlamalarını hazırlamasının hem olumlu hem de olumsuz sonuçları beraberinde getirdiği görülmektedir. Şeffaflığın, verimliliğin ve kıyaslanabilirliğin artmasına karşın paydaşlara ciddi bir değer yaratmadığı ve aksine hazırlayanlar açısından maliyete yol açtığı sonucuna da ulaşılabilmektedir.

5. ARAŞTIRMA

5.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Türkiye'de mevduat sigortacılığı görevlerini yürüten TMSF, mali tablolarını kabul edilen TMSF Muhasebe Yönergesi ve TMSF Hesap Planı ve Açıklamaları düzenlemelerine göre oluşturmaktadır. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun yayınladığı standartlar seti incelendiğinde sadece kâr amacı güden işletmelerin değil kamu kesiminde yer alan kurum ve kuruluşların da bu düzenlemelere

uyum sağladıkları görülmektedir. TMSF ile paralel görevleri yürütmekte olan Kanada Mevduat Sigorta Kurumu (Canada Deposit Insurance Corporation, 2022), Malezya Mevduat Sigorta Kurumu (Perbadanan Insurans Deposit Malaysia, 2022), Arnavut Mevduat Sigorta Acentesi (Albanian Deposit Insurance Agency, 2022), Zimbabwe Mevduat Koruma Kurumu (Zimbabwe Deposit Protection Corporation, 2022), Bulgaristan Mevduat Sigorta Fonu (Bulgarian Deposit Insurance Fund, 2022), Birleşik Krallık Finansal Servisler Tazminat Planı (Financial Services Compensation Scheme, 2022) gibi kuruluşlar, mali tablolarını hazırlarken ve raporlarken UFRS'leri kullanmaktadır. Söz konusu standartların yakın gelecekte kapsamının genişletilerek sadece özel sektörde kâr amacıyla faaliyetlerini sürdüren işletmeler değil kamu sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için de geçerli olma ihtimali bulunmaktadır. Buradan hareketle araştırmanın amacı TMSF'nin yürürlükte olan muhasebe uygulamalarında TMS/TFRS ile uyumlu olmayan hususların tespit edilmesidir. Bu çalışma, literatürde TMSF muhasebe uygulamalarının TFRS'ye uygunluk açısından değerlendirildiği ilk çalışma olması ve ileride bu konuda çalışmak isteyen araştırmacılara yol gösterici olması bakımından önem arz etmektedir.

5.2. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları

Finansal tablolarını TMS/TFRS'lere uygun olarak hazırlayan bir işletme, bu uyumu şeffaf ve tam bir şekilde dipnotlarda belirtmektedir. TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu standardına göre finansal tablolar TMS/TFRS'lere tüm maddeleriyle uymadığı sürece, finansal tabloların TMS/TFRS'lere uyumlu olduğu ifade edilemez. Dolayısıyla, bu araştırma kapsamında TMSF'nin muhasebe uygulamalarından TMS/TFRS ile uyumlu olan hususlara değil uyumsuzluk gösteren konulara yer verilmiştir.

Bu çalışmada TMSF'nin 2021 yılında yayımlanan faaliyet raporundaki mali tabloları ve dipnotları KGK tarafından onaylanan TFRS 2023 seti baz alınarak değerlendirmeye tâbi tutulmuştur. Ayrıca, TMSF'nin muhasebe uygulamalarının tarihsel açıdan analiz edilebilmesi amacıyla yayınlamış olduğu yıllık faaliyet raporları, bağımsız denetçi raporları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi adına TMSF'yi denetleme yetkisi bulunan T.C. Sayıştay Başkanlığı'nın denetim raporları da gözden geçirilmiştir.

Bu araştırmanın bazı kısıtları bulunmaktadır. İlk olarak Türkiye'deki bir kamu kurumunun muhasebe uygulamalarının TMS/TFRS'ye uyumunun ele alındığı bir çalışma mevcut değildir. Bu nedenle araştırma sürecinde kaynak olarak faaliyet raporları temel alınmıştır. Bununla birlikte araştırma kapsamında sadece TMS/TFRS standartları dikkate alınmıştır. TMSF'nin de üyesi olduğu Uluslararası Mevduat Sigortacıları Birliğine üye olan TMSF'nin muadili yabancı kurumların birçoğunun finansal raporlarını hazırlarken UMS/UFRS standartlarını kullandığı görülmektedir. UMS/UFRS standartlarını kullanmayan yabancı kurumlar ise kendi ulusal düzenlemelerini kullanmaktadırlar. Ayrıca, daha kapsamlı ve uzun zamandır yürürlükte olması, diğer standartlara daha kolay uyum sağlaması gibi etkenler UMS/UFRS setinin küresel finansal piyasalarda yaygın olarak kabul görmesine neden

olmaktadır. Bu bağlamda araştırmada sadece TMS/IFRS setinin ele alınması, bir diğer standart olan Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları'nın incelenmemesi araştırmanın bir kısıtı olarak değerlendirilebilir.

5.3. Araştırmanın Bulguları

KGK tarafından yayınlanan IFRS 2023 seti ile TMSF muhasebe uygulamalarının örtüşmediği hususların ele alındığı araştırmanın bulguları aşağıda yer almaktadır.

Uzun Vadeli Özkaynak Yatırımlarının Takibi ve Raporlaması

TMSF bağlı ortaklıklarını maliyet yöntemine göre sınıflandırmakta olup bağlı ortaklıkların ilk kayıtlara alınmasının ardından herhangi bir değerlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. TMSF'nin 31.12.2021 tarihli bilançosunda (finansal durum tablosunda) yer alan bağlı ortaklıklarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de gösterilmektedir (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2021 Yılı Faaliyet Raporu).

Tablo 1. TMSF Bağlı Ortaklıklar Kalemi (31.12.2021)

Bağlı Ortaklık	Hisse Oranı	Tutar(TL)
Birleşim Varlık Yönetim AŞ	%100	111.992.000
Yaz Bilgi Sistemleri AŞ	%100	331.101
Birleşik Fon Bankası AŞ	%100	460.522.000

IFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar standardında ana ortaklığın finansal performansının doğru bir şekilde ölçülmesi amacıyla iştirakler için özkaynak yönteminin, kontrol sahibi olduğu bağlı ortaklıklar için de konsolidasyon yönteminin uygulanması vurgulanmıştır. Çünkü maliyet yönteminde ana ortaklığın bilançosundaki bağlı ortaklıkların performansına ilişkin analiz kabiliyeti sınırlıdır. Bu çerçevede TMSF'nin sahip olduğu bağlı ortaklıkların standartlara uygun bir şekilde ana kurumun mali tabloları ile konsolide edilerek raporlanması gerekmektedir.

Menkul Kıymetlerin Takibi ve Raporlaması

TMSF'nin 31.12.2021 tarihli bilançosunda (finansal durum tablosunda) menkul değerler toplam aktifin %65'ünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla menkul değerlerin raporlaması mali tabloların yorumlanması açısından önem arz etmektedir. 31.12.2021 tarihi itibarıyla TMSF portföyünde yer alan menkul değerler grubu Tablo 2'de gösterilmektedir (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2021 Yılı Faaliyet Raporu).

Tablo 2. Menkul Değerler (31.12.2021)

Devlet Borçlanma Senetleri	74.264.771.061 TL
Kamu Kurum ve Kuruluşları Borçlanma Senetleri	500.000.000 TL
Gelire Bağlı Senetler	1.687.075.000 TL
Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)	(6.152.623.673 TL)

Menkul değerler, TCMB değerleri ve borsa değeri ile kayıt altına alınmıştır. Halbuki TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum, TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme, TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar ve TFRS 9 Finansal Araçlar standartlarına göre finansal araçlar işletmenin iş modeline göre verilecek karar doğrultusunda üç farklı sınıfta raporlanmalıdır(gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar ve itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar) ve bu sınıflandırma çerçevesinde dipnotlarda gerekli bilgiler raporlanmalıdır.

Nakit Çıkışı Yaratabilecek Hususların Takibi ve Raporlaması

TMSF aleyhine açılan hukuki davaların tutarlarını nazım hesaplar üzerinde takip etmektedir. 31.12.2021 tarihi itibarıyla nazım hesaplarda izlenen aleyhe davalar rakamının 1.446.276.000 TL olduğu görülmektedir (TMSF 31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu).

TMS 37 Karşılıklı, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar standardına göre ilerleyen zamanda nakit çıkışına yol açabilecek aleyhe davaların niteliklerine göre sınıflandırılıp benzer konulara ilişkin davalarda geçmiş tecrübelerden faydalanılarak bir karşılık ayırma oranı belirlenmeli ve karşılık ayrılarak raporlama yapılmalıdır.

Ayrıca mevduat sigortacılığı faaliyeti kapsamında Türkiye'deki bankalarda açılan mevduat/katılım fonu hesapları 400.00 TL'ye kadar sigorta kapsamındadır (22.12.2022 sayılı ve 32051 sayılı Resmi Gazete). Herhangi bir bankanın yükümlülüklerini yerine getirememesi durumunda TMSF kendi varlıklarından mudilerin sigorta kapsamındaki tutar sınırına kadar ödemelerini gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla gelecekte TMSF'ye banka devredilmesi durumunda kendi bünyesinden yaşanabilecek olası nakit çıkışları için sistemde bulunan bankaları ve bu bankalarda açılmış olan mevduat/katılım fonu hesaplarını analiz ederek bir karşılık ayırması gerekmektedir.

Amortisman/İtfa Payı Takibi ve Raporlaması

TMSF sahip olduğu maddi duran varlıklardan Fonun kullanımında olan menkuller ve gayri maddi haklar için %20 ve Fon mülkiyetinde olan hizmet binaları için %2 yıllık olarak normal amortisman ayırmaktadır (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2021 Yılı Faaliyet Raporu).

Ayrıca TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına göre sabit oranlı amortisman kullanmak yerine her bir varlık grubu için faydalı ömür esas alınarak amortisman hesaplanması gerekmektedir.

Finansal Tablo Setinin Eksiksiz Düzenlenmesi

TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu standardına göre tam bir finansal tablolar seti 5 unsurdan oluşmaktadır. Bunlar; dönem sonu finansal durum tablosu (bilanço), döneme ait kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, döneme ait özkaynak değişim tablosu, döneme ait nakit akış tablosu ve önemli muhasebe politikaları ve diğer açıklayıcı bilgileri içeren dipnotlardır. 2021 yılına ilişkin TMSF'nin faaliyet raporu incelendiğinde döneme ait finansal durum tablosunun bir önceki dönem ile karşılaştırmalı olarak yer aldığı görülmektedir. Yine döneme ait kâr veya zarar tablosu da faaliyet raporunda var iken diğer kapsamlı gelir tablosunun, döneme ait bilanço ile ilişkili nakit akış tablosunun ve döneme ait özkaynak değişim tablosunun faaliyet raporunda yer alması görülmektedir.

Elden Çıkarılacak Duran Varlıkların Takibi ve Raporlaması

TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler standardına göre bir organizasyona ait duran varlığın kullanımından ziyade satışı ile değer kazanılacaksa elden çıkarılacak varlık şeklinde nitelendirilmektedir. Standartta bir varlığın satış hedefli sınıflandırılabilmesi için ilgili varlığın derhal satılabilecek olması ve yönetim kademesi tarafından varlığın satışına yönelik bir plan program tayin edilmesi gerekmektedir. Ayrıca bir duran varlık satış amacıyla elde tutulan varlık statüsünü kazandıktan sonra 1 yıl içerisinde satış işleminin gerçekleşmesi gerekmektedir. Satış amacıyla bulundurulmuş bir duran varlık değerlemeye tabi tutulmadan defter değeri üzerinden izlenmeye devam edilebilir ve bu yüzdendir ki standart satış işleminin bir an önce yapılmasını öngörmektedir. TMSF'nin 31.12.2021 tarihli bilançosunda elden çıkarılacak varlıklar grubunda yer alan hesaplar aşağıda belirtilmiş olup geçmiş yıllardaki faaliyet raporlarına bakıldığında söz konusu kalemlerin uzun yıllardır bu grupta yer aldığı görülmektedir (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2021 Yılı Faaliyet Raporu).

Tablo 3. Elden Çıkarılacak Varlıklar (31.12.2021)

Elden Çıkarılacak Bağlı Ortaklık Bankalar	108.056.623 TL
Elden Çıkarılacak İştirakler	98.722.503 TL
Elden Çıkarılacak Diğer Bağlı Ortaklıklar	310.800.810 TL
Elden Çıkarılacak Maddi Duran Varlıklar	449.676.745 TL
Zamanaşımına Uğrayan Kıymetler	86.284 TL
Elden Çıkarılacak Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	(126.674.834 TL)

Elden çıkarılacak varlıklar grubundaki bakiyeler bir yıldan uzun süredir aynı rakamla izlenmekte ve satış amaçlı elde tutulan varlık statüsüne dahil edildiği için herhangi bir değerlemeye tabi tutulmamakta

veya amortisman ayrılmamaktadır. Fakat standart gereği satış işlemleri bir yılı geçen varlıklar satış amaçlı elde tutulan varlık statüsünü kaybetmektedir ve bu gruptan çıkarılarak gerçek değerini tespit etmek amacıyla çalışmalar yapılmalı ve mali tablolara gerçek değerleri ile yansıtılmalıdır.

Finansal Araçlara Karşılık Hesaplanması ve Raporlanması

TMSF mevcut muhasebe uygulamasında fonun takipli alacakları ve kesinleşmiş zararlar için %5 oranında genel karşılık ayrılmaktadır. Bunun yanında ödeme planına bağlanan alacaklar için ise ödenmeme süresi 90 günü geçerse %25, 100 günü geçerse %100 oranında özel karşılık ayrılmaktadır. Nazım hesaplarda izlenen teminat mektuplarına yönelik herhangi bir karşılık ayrılmamaktadır (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 2021 Yılı Faaliyet Raporu).

TMS 39 Finansal Araçlar standardında karşılık hesaplamada gerçekleşen kredi zararları baz alınırken TMS 39'un yerini alan TFRS 9'da ise beklenen kredi zararları yaklaşımı baz alınmaktadır. TFRS 9 standardı hükümlerine göre karşılık ayırma işlemleri, 12 aylık beklenen kredi zararı ve ömür boyu beklenen kredi zararı ölçülmesiyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, TMSF'nin 2021 yılı sonunda kamuoyuna açıklamış olduğu faaliyet raporunda yer alan mali tabloları ile dipnotları ele alınarak TMS/TFRS ile uyumlu olmayan hususlar incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda TMSF'nin muhasebe uygulamalarının; bağlı ortaklıkların konsolide edilerek gösterilmemesinden dolayı TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar standardına, menkul kıymetlerin uygun bir şekilde sınıflandırılarak raporlanmadığı için TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum, TMS 39 Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme, TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklayıcı Notlar ve TFRS 9 Finansal Araçlar standartlarına, mevcut davaları ile ilgili olarak ilerleyen dönemde olası nakit çıkışına ilişkin karşılık ayrılmadığı için TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar standardına, finansal tablo setinde yer alması gereken tüm tabloların düzenlenmediğinden dolayı TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu standardına, elden çıkarılacak varlıklar grubundaki varlıkların belirlenen süre içinde elden çıkarılmamasına rağmen halen aynı grupta izlenmesinden dolayı TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler standardına ve maddi duran varlıklar gurubunda yer alan varlıklar için öngörüldüğü biçimde amortisman hesaplanmamasından ve raporlanmamasından dolayı TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına uyumsuzluk gösterdiği tespit edilmiştir. Belirtilen uyumsuzlukları ortadan kaldırmak için uzun yıllar önce kabul edilmiş TMSF Hesap Planı yerine Finansal Raporlama Standartlarına uygun yeni bir hesap planı oluşturulması ve hâlihazırda kullanılmakta olan TMSF Muhasebe Yönergesi yerine oluşturulacak yeni hesap planını destekleyici

nitelikte TMS/IFRS'lerde belirlenen kurallara uygun bir muhasebe yönergesi hazırlanması gerektiği düşünülmektedir.

Türkiye'de tasarruf sahiplerinin tasarruflarının sigorta altına alınması ve dolayısıyla finansal istikrar sağlanmasında önemli bir rol üstlenen TMSF, mali raporlarını yürürlükte olan TMSF Muhasebe Yönergesi ve TMSF Hesap Planı'na uygun olarak raporlamaktadır. Ayrıca yayınlanan faaliyet raporlarının ilgili mevzuata uygun olduğu da bağımsız denetçiler tarafından kamuoyuna açıklanmaktadır. Bununla beraber zorunluluk arz etmese de uluslararası finansal raporlama düzenlemelerine uyum gösterilmesi, Türkiye'deki mali aktörlerin global finansal sisteme entegrasyonunu ve ülkedeki finansal piyasalarının derinliğini artıran bir unsur olacaktır. Özellikle uluslararası fon fazlası bulunan kesimin yatırımlarını yönlendireceği ülkenin analizinde finans piyasasının durumu önemli bir değerlendirme unsurudur. Türkiye'deki bankalarda bulunan mevduat ve katılım fonlarının sigortalanması görevini üstlenen TMSF, ülkenin finansal sisteminin istikrarında önemli bir konumda yer almaktadır. Bunun yanında Türkiye'de 2001 yılında yaşanan finansal kriz sonucunda yükümlülüklerini yerine getiremeyen bankaların çözülme görevini üstlendiği gibi gelecekte de finansal sistemde yaşanabilecek olası sıkıntılarda aktif rol oynayacak olan bir kurum olarak TMSF'nin mali tablolarının TMS/IFRS'ye uyumlu bir şekilde yayınlanması Türkiye'de kurulan İstanbul Finans Merkezi projesi açısından da değerlendirildiğinde uluslararası yatırımcıların veya fonların finansal sisteme duyacağı güvenin artmasını sağlayacaktır.

Bu çalışmanın sonuçları sadece TMSF açısından yorumlanmamalıdır. Yapılacak olan sonraki araştırmalarda kapsam genişletilerek Türkiye'de finansal piyasalarda bulunan TMSF benzeri kamu kurumlarının da muhasebe uygulamaları incelenerek ortaya konulacak karşılaştırılmanın kurumlara ve literatüre katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

YAZARIN BEYANI

Bu çalışmada, Araştırma ve Yayın etiğine uyulmuştur, çıkar çatışması bulunmamaktadır ve bu çalışma için finansal destek alınmamıştır.

AUTHOR'S DECLARATION

This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support.

KAYNAKÇA

Albanian Deposit Insurance Agency. (2022). 2021 Annual Report. <https://www.procreditbank.com.al/eng/about-us/legal-information/annual-reports/>

- Ataman, A. B., & Akay, H. (2004). *Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma*. Türkmen Kitabevi.
- Aysan, M. A. (2008). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Ulusal Uyum: Türkiye Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 40, 44-53. <https://dergipark.org.tr/pub/mufad/issue/35615/395759>
- Barton, A. (2005), Professional Accounting Standards and the Public Sector—a Mismatch, *Abacus*, 41(2), 138-158. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6281.2005.00173.x>
- Botzem, S., & Quack, S. (2009). (No) Limits to Anglo-American Accounting? Reconstructing the History of the International Accounting Standards Committee: A Review Article. *Accounting Organization and Society*, 34(8), 988-998. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2009.07.001>
- Bulgarian Deposit Insurance Fund. (2022). 2021 Annual Report.
- Canada Deposit Insurance Corporation. (2022). 2022 Annual Report.
- Connolly C., & Wall T. (2013). IFRS and the Public Sector: While the Introduction of IFRS in the Devolved Administrations of Northern Ireland, Scotland And Wales Went Smoothly, The Question is Whether The New Regime Produced Any Benefits. *Accountancy Ireland*, 45(3), 68-69.
- Çelik, O. (2003). Muhasebe Kuramı ve Uygulama Açısından Muhasebe Bilgilerinin Niteliği. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Gelişme ve Toplum Araştırmaları Merkezi Tartışma Metinleri*, 52.
- Çiftçi, Y. (1997). Türkiye’de ve Dünya’da Muhasebe Standartlarının Gelişimi ve Uluslararası Uyumlaştırma Çalışmaları. *İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi*, 26(2), 169-189.
- Financial Services Compensation Scheme, (2022). 2021/2022 Annual Report and Accounts.
- Guggiola, G. (2010). IFRS Adoption in the E.U., Accounting Harmonization and Markets Efficiency: A Review. *International Business & Economics Research Journal*, 9(12), 99-112.
- Hughes, S.B., Larson, R.K., SanderJ.F., & Xiques, G. (2017), Difficulties converging US GAAP and IFRS through joint projects: The case of business combinations, *Advances in Accounting*, 39, 1-20. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2017.09.001>
- International Financial Reporting Standards. (2022). Who Uses IFRS Accounting Standards?, <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction>
- Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2022). <https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/4105/TurkiyeMuhasebeStandartlar%C4%B1>
- Kieso, D. E., Weygandt, J. J., & Warfield, Terry D. (2013). *Intermediate Accounting*. John Wiley & Sons.
- Kiracı, M., & Köse T, (2002). IASC, FASB VE TMMOB’teki Muhasebe Standartları Oluşturma Süreci ve Uyumlaştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 47-70. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ogusbd/issue/36879/420986>

- Perbadanan Insurans Deposit Malaysia, (2022). 2021 Annual Report.
- Rixon, D., & Faseruk, A. (2009). Valuation In Public Sector Agencies: Impact On Financial Reporting Through The Implementation Of International Financial Standards: Focus On Canadian Workers Compensation Boards, *Journal of Financial Management & Analysis*, 22(1), 16-27. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1484662
- Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelik. (2022). T.C. Resmî Gazete (31936, 27 Ağustos 2022).
- T.C. Sayıştay Başkanlığı. (2022). 2021 Yılı Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Denetim Raporu.
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu. (1985). 1984 Yılı Faaliyet Raporu.
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu. (1996). 1995 Yılı Faaliyet Raporu.
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu. (2003). 2002 Yılı Faaliyet Raporu.
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu. (2004). 2003 Yılı Faaliyet Raporu.
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu. (2022). 2021 Yılı Faaliyet Raporu.
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu. (2011). *TMSF Çözümleme Deneyimi*, Artus Basım Yayınevi.
- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Fon Kurulunun 15.12.2022 Tarihli 595 Sayılı Kararı. (2022). T.C. Resmî Gazete (32051, 22 Aralık 2022).
- TMSF 31 Aralık 2021 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu
- Trewavas, K., Redmayne, N. B., & Laswad, F. (2012). The Impact of IFRS Adoption on Public Sector Financial Statements, *Australian Accounting Review*, 22(1), 86-102. <https://ideas.repec.org/a/bla/ausact/v22y2012i1p86-102.html>
- Yücel, G. (1997). Enflasyon Karşısında Muhasebe Mesleği, *Yönetim*, 9(28), 5-14. <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php?pdf=0006432&lng=1>
- Yünlü, M. (2020). Türkiye'deki Muhasebe Uygulamalarının Tarihsel Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu, *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 18, 180-192. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/muftad/issue/51666/671088>
- Zeff, S. A. (2012). The Evolution of the IASC into the IASB, and the Challenges it Faces, *The Accounting Review*, 87, 807-837. <https://doi.org/10.2308/accr-50130>
- Zimbabwe Deposit Protection Corporation. (2022). Annual Report 2021.
- 70 sayılı Kanun Hükmünde Kararname. (1983). T.C. Resmi Gazete (18112, 22 Temmuz 1983)
- 4389 sayılı Bankalar Kanunu. (1999). T.C. Resmî Gazete (23734, 23 Haziran 1999).
- 5020 sayılı Bankalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun. (2003). T.C. Resmî Gazete (25328, 26 Aralık 2003).
- 7333 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Daire Kanun. (2021). T.C. Resmî Gazete (31551, 28 Temmuz 2021).

Ali HÜSEYİN

Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi 2023, 25(3), 399-418

674 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. (2016). T.C. Resmi Gazete (29818, 1 Eylül 2016)